

має змогу успішно спілкуватися, орієнтуватися в різних культурах, європейській зокрема, почувається впевнено та комфортно в іншому соціокультурному середовищі. У статті з'ясовано роль формування соціокультурної компетентності. Розглянуто основні її структурні компоненти. Описано особливості роботи з текстами щодо формування соціокультурної компетентності, розглянуто етапи та послідовність роботи з текстами на заняттях філологічного циклу.

Головна функція сучасної освіти – соціокультурна адаптація людини в світі. Саме цьому сприяє соціокультурна компетентність особистості. Учені трактують соціокультурну компетентність як якісну характеристику особистості, що ґрунтується на сукупності набутих знань ціннісних орієнтацій, знань культурних та соціальних сфер життя; як важливий фактор розвитку особистості, соціалізації її в сучасному суспільстві, самореалізації та культурного самовизначення; як здатність і готовність до міжкультурного спілкування з носіями інших мов та культур. Соціокультурна проблематика текстів, підібраних для роботи на заняттях філологічного циклу, забезпечить засвоєння здобувачами освіти духовних та культурних цінностей і моральних норм, сприятиме їх моральному та естетичному розвитку.

Умовою ефективного формування соціокультурної компетентності здобувача освіти є така навчально-методична модель, яка інтегрує особистісно орієнтований, компетентісний, лінгвокультурологічний, аксіологічний, текстоцентричний, комунікативно-ситуативний і креативний підходи. Реалізації соціокультурних цілей можлива за умови вивчення мови не як структуровану систему, а досліджувати її крізь призму культурного виміру. Саме робота з текстом спрямована на формування соціокультурної компетентності.

Ключові слова: текст, дидактичний текст, компетентність, соціокультурна компетентність, змістові лінії, мовна особистість, мовна освіта, структура соціокультурної компетенції.

УДК 378.146:796.071.4

DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2022.89.21>

Макаренко А. В., Буров Ю. В., Шайда О. Г.

ПРОФЕСІОГРАМА МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

На сучасному етапі соціально-економічного, суспільно-політичного, духовного розвитку України, відродження української нації, формування культури здоров'я та здорового способу життя української нації є одним із стратегічних напрямів розвитку здорового українського суспільства. Розбудова незалежної України, євроінтеграційні процеси у вищій педагогічній освіті спонукали до нового бачення професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури, спрямування її на потреби людини й держави. У зв'язку з цим вища педагогічна освіта має створювати максимально сприятливі умови для формування компетентного, конкурентноспроможного, висококваліфікованого, мобільного учителя фізичної культури – вчителя-професіонала. Глибокі соціально-економічні трансформації суспільства, розвиток економіки на ринкових засадах, зростання сектора освітніх послуг вимагає якісних змін у концептуальних засадах професійної підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації учителів фізичної культури. Суспільно-політичні та економічні зміни, що відбулися в Україні, суттєво змінили сутність професійної діяльності вчителів фізичної культури. Розширення й оновлення освітнянського простору вимагає створення технологій професійної підготовки вчителів фізичної культури, спрямованих на підвищення кваліфікації, професійної компетентності, конкурентноспроможності відповідно до зростаючих умов на ринках праці. Тому професійно підготувати майбутніх учителів фізичної культури, здатних цілком відповідати високим професійним орієнтирам ХХІ століття, є складним і відповідальним завданням. У статті розглядається проблематика розроблення професіограми майбутніх учителів фізичної культури, які повинні володіти не лише системою спеціальних знань, професійних дій і соціальних відносин, але й сформованістю і зрілістю професійно значущих якостей та відповідною кваліфікацією. Все це вимагає нових підходів до розробки змісту, форм і методів професійної підготовки учителів фізичної культури нової формації, впровадження в освітній процес закладів вищої освіти сучасних освітніх, здоров'язбережувальних та інформаційних технологій. Авторами, ґрунтуючись на власному досвіді та аналізі наукової літератури, зауважено, що за такою моделлю побудови професіограми майбутнього учителя фізичної культури кожен заклад вищої освіти може створити розгорнутий професійний портрет, який буде сприяти формуванню та розвитку компетентностей, необхідних у майбутній професійній діяльності фахівця і, як наслідок, дозволить підвищити його конкурентноспроможність.

Ключові слова: професіограма, професійний потенціал, професійна підготовка, професійні функції, майбутній учитель, фізична культура.

Питання фізичного розвитку та здорового способу життя, а також питання ефективності процесу фізичного виховання в освітньому середовищі завжди були й залишаються головними у професійній діяльності учителів фізичної культури. Безумовно, фізична культура як частина загальної культури особистості має особливе значення, адже здоров'я та різнобічний фізичний розвиток громадян є запорукою успішного розвитку суспільства та держави у цілому.

Авторка відомої книги «Психологія професіоналізму» А. Маркова трактує поняття «професіограми» як науково-обґрунтовані вимоги й норми до видів професійної діяльності та якостей особистості фахівця, які дозволяють йому ефективно виконувати професійні функції, отримувати необхідний для суспільства продукт і разом з тим створювати умови для розвитку особистості самого працівника. Структурними компонентами професіограми учена визначає *трудограму* (опис роботи в професії, характеристика фахівця як суб'єкта професійної діяльності) та *психограму* (опис психологічних якостей та особистісних рис людини в професії, характеристика індивідуальності фахівця) [1].

Укладачі колективної монографії «Професіографічний підхід у системі вищої освіти» (2019) пропонують користуватися наступним визначенням: професіограма – це опис кваліфікаційних вимог, професійно важливих якостей, спеціальних теоретичних знань та практичних умінь, медичних протипоказань, необхідних фахівцю для успішного виконання своєї діяльності [2].

Мета дослідження полягає в теоретичному обґрунтуванні проблематики професіограми підготовки майбутніх учителів фізичної культури, в освітньому середовищі закладу вищої освіти та розробленні моделі побудови професіограми, враховуючі тенденції сучасних освітніх програм підготовки майбутніх учителів фізичної культури.

Відповідно до поставленої мети в дослідженні визначено такі **завдання**: з'ясувати стан розроблення проблеми професіограми майбутніх учителів фізичної культури в освітньому середовищі закладу вищої освіти в вітчизняній та зарубіжній педагогічній теорії і практиці, розробити й теоретично аргументувати модель побудови професіограми майбутнього учителя фізичної культури.

Ґрунтовно підійшовши до проблематики розроблення професіограми вчителя, учені окреслили низку підходів до її побудови:

аналітичний підхід, який зорієнтовує на здійснення опису об'єктивних характеристик професійної діяльності в аспекті психологічних характеристик та діяльнісно важливих якостей учителя;

психологічно орієнтований підхід передбачає відображення зовнішньої (опис робочого місця, фото робочого дня, хронометраж, опис та перелік типових помилок, які може допускати вчитель у професійній діяльності) та внутрішньої (реакція особистості вчителя, її здібності, спрямованість, досвід, характер та темперамент, психічні стани і процеси, характеристики умов роботи тощо) характеристик вчителя у професійній діяльності;

задачно особистісний підхід зорієнтовує на віддзеркалення у професіограмі вчителя основних задач, які ним вирішуються, та особистісно-професійних якостей, необхідних для успішної роботи;

комплексний підхід, який зорієнтовує на мету і предмет професійної діяльності вчителя, засоби, умови й організацію його роботи, вплив на педагога і важливість для нього;

акмеографічний підхід, який зорієнтовує процес побудови професіограми вчителя як програми переходу педагога з одного рівня професіоналізму до іншого, вищого рівня, тобто індивідуальної траєкторії досягнення вчителя вершин професіоналізму.

У контексті акмеографічного підходу, як переконливо доводять L. Kaplan та W. Owings, поняття професіограми трансформується до поняття «акмеограма», яке відображає не лише соціальні вимоги до професійної діяльності й особистості вчителя, але й засоби просування педагога до професіоналізму, до досягнення ним свого професійного акме, а також засоби самоконтролю за цим рухом («рух угору»). У зв'язку з цим, при побудові професіограми вчителя слід враховувати не лише кваліфікаційні вимоги, особистісні риси, знання, уміння, навички, характеристику протипоказань до роботи вчителем, але й завдання професійного самовдосконалення особистості, способи і прийоми оволодіння досконалішим рівнем професіоналізму, терміни досягнення нових, вищих результатів професійної майстерності [3].

Аналізуючи праці інших учених (О. Дубасенюк (2019), Б. Житник (2013), І. Зязюн (2004), Н. Кузьміна (1990), В. Крутецький (1972), Є. Ільїн (2000), С. Середня (2013), С. Сисоєва (2005), І. Підласий (1999), Т. Поясок (2005)), можна стверджувати, що професіограма вчителя є за своєю суттю гнучкою орієнтовною моделлю, яка відбиває сукупність особистісних, педагогічно-ділових рис та якостей педагога, комплекс суспільно-політичних, психолого-педагогічних та фахових знань, світоглядних позицій, а також перелік педагогічних умінь та навичок, необхідних для виконання вчителем його повсякденних професійних обов'язків, та визначає вектори професійного розвитку фахівця [4].

Підкреслимо, що професіограма вчителя фізичної культури має відбивати у своєму змісті не лише те загальне, що притаманне для професії учителя взагалі, але й те особливе, що характерне лише для професійної діяльності учителя фізичної культури. Вона має містити характеристику основних педагогічних функцій вчителя фізичної культури, його особистісних рис та якостей, загальнопедагогічних і професійно-методичних умінь, що забезпечують реалізацію професійних функцій. Професіограма вчителя фізичної культури, як стверджує у своїх дослідженнях С. Середня (2013) і з чим варто погодитися, є переліком вимог, що висуваються до особи вчителя, його здібностей, майстерності, а також, безумовно, і до його фізичних та психологічних можливостей [5].

Центром професіограми майбутнього учителя фізичної культури є **професійний потенціал студента**, який можна трактувати як систему природних та набутих якостей, а також, знань, умінь та навичок, що визначають його здатність виконувати свої обов'язки на певному рівні. Це наводить нас на думку, що при

побудові професіограми майбутнього учителя фізичної культури доцільним є орієнтація і на *ресурсний підхід*, під яким розуміється:

- сукупність умов і засобів, необхідних для реалізації потенційних можливостей кожного студента;
- умови організації навчання, орієнтованого на вивчення внутрішніх ресурсів особистості та виявлення шляхів їх розкриття й реалізації в різних видах діяльності відповідно до природних нахилів людини;
- сукупність технологій, способів, прийомів виявлення й забезпечення використання ресурсів та розвитку потенціалів особистості з метою підвищення ефективності різних видів її діяльності, організації спілкування й стимулювання суб'єкта до самореалізації.

Таким чином, ряд науковців, представників ресурсного підходу у педагогіці пропонують під професійним потенціалом студента розглядати відновлювану самокеровану систему його внутрішніх ресурсів, які виявляються у навчальних та професійних досягненнях. Ключовою якістю професійного потенціалу є його системність, оскільки потенціал охоплює не лише сукупність ресурсів, але й систему управління ними, яка має свідомий та несвідомий рівні.

Учений В. Марков пропонує ієрархічну модель характеристики потенціалу фахівця як соціально-особистісної системи: *біологічний потенціал* (визначається біоенергетичними процесами і їх специфікою); *психологічний потенціал* (пов'язаний з психічною саморегуляцією); *особистісний потенціал* (охоплює особистісно професійний та професійно особистісний потенціали). У своїх працях науковець наголошує, що професійний потенціал можна розглядати через призму особистісно професійного потенціалу, як його певну частину, що охоплює мотиваційний, інтелектуальний, комунікативний, операційний, творчий, інноваційний потенціали тощо[6].

Н. Назарук, досліджуючи професійний потенціал учителя та розглядаючи це поняття у трьох аспектах (*когнітивний аспект* – база професійних знань, умінь, навичок у єдності з розвиненою здатністю педагога активно мислити, творити, діяти, втілювати свої наміри в життя, досягати запроєктованих результатів; *діяльнісний аспект* – система педагогічної майстерності, яка об'єднує різнопланові та різнорівневі аспекти підготовки і діяльності вчителя і трактується як здатність ефективно виконувати свою роботу на рівні сучасних вимог педагогічної професії; *цільовий аспект* – спрямованість учителя на мету і здатність її досягти, тобто важливим є співвідношення намірів і досягнень; *ціннісно-мотиваційний аспект* – орієнтація на виконання професійної педагогічної діяльності, адже одних лише здібностей мало для якісного виконання професійних обов'язків), виводить формулу професійного потенціалу педагога (ППП) як системи природних і набутих у процесі професійної підготовки та практичної діяльності якостей та здібностей [7].

Погоджуючись з ученими та продовжуючи їхню думку, можна розкрити поняття *професійний потенціал майбутнього учителя фізичної культури* як сукупність його внутрішніх ресурсів, які виявляються у навчальних та професійних досягненнях, та складається із трьох компонентів:

особистісний компонент – незмінний складник потенціалу студента, що є проявом вроджених здібностей особистості, які сприятимуть успішній професійній діяльності майбутнього учителя фізичної культури;

прогресивний компонент – частково змінний складник потенціалу студента, що зумовлений певними природними здібностями особистості, формування та розвиток яких відбувається у процесі професійної підготовки та практичної діяльності учителя фізичної культури;

діяльнісний компонент – частина потенціалу майбутнього учителя фізичної культури, що формується фаховою підготовкою у закладі вищої освіти (спеціальний) набувається у процесі практичної діяльності в освітньому середовищі школи.

Тож, на підставі аналізу наукових праць можемо формалізувати центральний елемент професіограми майбутнього учителя фізичної культури – професійний потенціал майбутнього учителя фізичної культури (ПП МУФК):

ПП МУФК = ОК+ПК+ДК, де ОК – особистісний компонент професійний потенціал майбутнього учителя фізичної культури; ПК – прогресивний компонент професійний потенціал майбутнього учителя фізичної культури; ДК – діяльнісний компонент професійний потенціал майбутнього учителя фізичної культури.

На підставі узагальнень напрацювань учених (І. Випасняк, Г. Єдинак, Г. Ковальчук, П. Плахтій, Г. Презлята, О. Фотуйма, Ю. Яценюк та ін.) виокремимо особистісні якості, якими має володіти майбутній учитель фізичної культури:

– любов до дітей (гуманність, милосердя, доброта, розуміння, співпереживання, повага до дитини, допомога у тому, щоб стати здоровішим, витривалішим, досконалішим) стабільний позитивний настрій, почуття гумору, здатність розуміти природу людських стосунків;

– оптимізм (оптимістично підходити до учня з упевненістю, що він завжди може бути кращим, фізично й духовно досконалішим);

– комунікабельність (здатність знаходити спільну мову з учнями, батьками, педагогічним колективом та соціальним оточенням, причетним до проблем збереження і зміцнення здоров'я школярів).

До професійних якостей, які мають сформуватися під час професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури, слід віднести: бездоганне володіння теорією і методикою фізичного виховання, яку викладає вчитель, глибока й оптимістична переконаність у правильності власних професійних дій; педагогічну творчість (студент має бути творчою конкурентноспроможною особистістю, постійно вдосконалювати

свою майстерність; вивчати передовий педагогічний досвід учителів фізичної культури, творчо застосувати й розвивати його, постійно стежити за новинками педагогічної, методичної, психологічної літератури, фахових видань, володіти різноманітними методиками фізичного виховання дітей; бути інтелігентною особистістю, яку характеризує ерудиція, високий рівень культури, здатність до глибокого самоаналізу та рефлексії, постійний інтерес до всього нового, прогресивного у галузі педагогіки, фізичного виховання й спорту, здоров'язбереження учнів.

Саме такі якості, особистісні і професійні, які у сукупності складають усі три компоненти професійного потенціалу майбутнього учителя фізичної культури, забезпечать успішне виконання професійних функцій учителя фізичної культури. У зв'язку з цим, безперечно, професіограма майбутнього учителя фізичної культури має відображати і їх. Так, виокремимо такі *професійні функції учителя фізичної культури*:

дидактична функція – учитель фізичної культури як носій знань формує в учнів уявлення про фізичну культуру, власне здоров'я як невід'ємний і важливий складник загальної культури особистості, а також формує уміння і рухові навички під час уроків та у контексті підготовки учнів до фізичного самовдосконалення, упровадження рухової активності у щоденний побут учнів як парадигми «рух – це життя», утвердження пріоритетів здорового способу життя, формує елементарні знання про рухливі народні спортивні ігри, легку атлетику, акробатику, художню ритмічну гімнастику, плавання, лижний спорт, волейбол, футбол, баскетбол тощо; сприяє формуванню в учнів ключових компетентностей (спілкування державною та іноземними мовами, математична компетентність, основні компетентності у природничих науках і технологіях, інформаційно-цифрова компетентність, уміння вчитися упродовж життя, ініціативність і підприємливість, соціальна та громадянська компетентності, обізнаність та самовираження у сфері культури, екологічна грамотність і здорове життя);

розвивальна функція – учитель фізичної культури створює сприятливі умови для розвитку творчого потенціалу дитини, її саморозвитку, самореалізації через методичну компетентність (поєднання емпіричного, гуманітарно-особистісного, науково-теоретичного типів знань); розвивати в учнів фізичні та рухові здібності, дотримуючись вимог методики навчання різних вправ, розвивати в учнів здібності діяти самостійно у різних ігрових ситуаціях; розвивати в учнів силу, спритність, точність, окомір, волю, витримку тощо;

виховна функція – учитель фізичної культури повинен бути зданим до трансформації поставлених суспільством перед сучасною школою цілей у конкретні педагогічні завдання, які мають вирішуватися під час уроків та позаурочної діяльності (виховання в учнів інтересу і звички до занять фізичними вправами, цікавості до українських народних ігор, національних і олімпійських видів спорту; бережливого ставлення до власного здоров'я; формування стійких мотиваційних установок на здоровий спосіб життя як одну з основних умов зміцнення власного здоров'я та переконань у необхідності розвивати свої фізичні якості й рухові здібності, виховання морально-вольових і психологічних якостей особистості тощо);

оздоровча функція – учитель фізичної культури свою роботу має спрямовувати на набуття учнями елементарних уявлень про рухову активність як основу розвитку людського організму, його органів і систем; умінь і навичок правильного дихання, використання фізичних вправ для запобігання порушенню постави, зняття втоми й розвантаження, використання способів контролю й самоконтролю за станом здоров'я та динамікою показників фізичної підготовленості учнів;

конструктивна функція – планування, побудова навчально-виховного процесу із урахуванням індивідуальних особливостей учнів, проектування адекватних стану здоров'я, досягнень, зміцнення та поповнення матеріально-спортивної бази, що сприяє підвищенню рухової активності;

організаційна функція – включення учнів у різноманітні види занять фізичною культурою: шкільні та позашкільні форми навчання;

комунікативна функція – встановлення взаємин учителя фізичної культури з учнями, колегами, батьками, громадськими та спортивними організаціями, службами охорони здоров'я.

Автори «Книга вчителя фізичної культури» С. Операйло, В. Єрмолова, Л. Іванова досить повно виклали вимоги до учителя фізичної культури, які ми можемо адаптувати до викликів сьогодення та реалізації сучасних навчальних програм з предмета «Фізична культура». Відтак, кожен *учитель фізичної культури*:

– несе відповідальність за виконання навчальної програми з предмета в тих класах, де викладає, за реалізацію мети базової загальної середньої освіти, змістових ліній та формування ключових компетентностей учнів;

– спрямовує свою діяльність на виховання в учнів свідомого ставлення до свого здоров'я та здоров'я оточуючих як до найвищої цінності, на формування звичок здорового способу життя, а також на збереження та зміцнення фізичного, психічного та соціального здоров'я учнів;

– створює умови для об'єктивної самооцінки і самовдосконалення учнів у плані фізичного розвитку;

– забезпечує дотримання санітарно-гігієнічних вимог та вимог техніки безпеки під час проведення уроків та позаурочних заходів із фізичного виховання;

– систематично здійснює моніторинг фізичного розвитку учнів у тих класах, де викладає, та подає матеріали голові методичних об'єднань;

– використовує в своїй роботі сучасні методи навчання та фізичного виховання, займається самоосвітою, розробляє власні методики;

- організовує та проводить позакласну спортивну та фізкультурно- оздоровчу роботу з учнями класів, у яких викладає, відповідно до загальношкільного плану;
- здійснює підготовку та організовує участь команд класів, у яких викладає, у позашкільних фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходах;
- бере участь у роботі шкільного клубу (осередку), спортивних секціях для занять з учнями різними видами спорту;
- здійснює облік учнів, що не вміють плавати, та при сприяттві адміністрації організовує їхнє навчання;
- проводить заняття з учнями, віднесеними за станом здоров'я до спеціальної медичної групи (за наказом керівника навчального закладу);
- надає методичну допомогу вчителям початкових класів, вчителям-предметникам, вихователям груп продовженого дня щодо проведення фізкультурно-оздоровчих заходів у режимі навчального дня;
- проводить роботу з підготовки із числа учнів суддів із видів спорту;
- підтримує зв'язки з батьками учнів, а також із тренерами школярів, які професійно займаються спортом.

Узагальнюючи вище викладене, розробимо модель побудови професіограми майбутнього учителя фізичної культури, яка за своєю суттю є гнучкою та відкритою, оскільки враховує тенденції сучасних освітніх програм підготовки майбутніх учителів фізичної культури, та містить такі блоки: *професійно-особистісний, компетентнісний, результативний та професійно-розвивальний* (рис. 1).

Слід наголосити, що компетентнісний та результативний блоки – найдинамічніші, оскільки відображають програмні компетентності та програмні результати навчання, які відображено в освітніх програмах «Середня освіта. Фізична культура» першого (бакалаврського) рівня галузі знань 01 Освіта / Педагогіка спеціальність 014 Середня освіта (Фізична культура), згідно яких здійснюється підготовка майбутніх учителів фізичної культури.

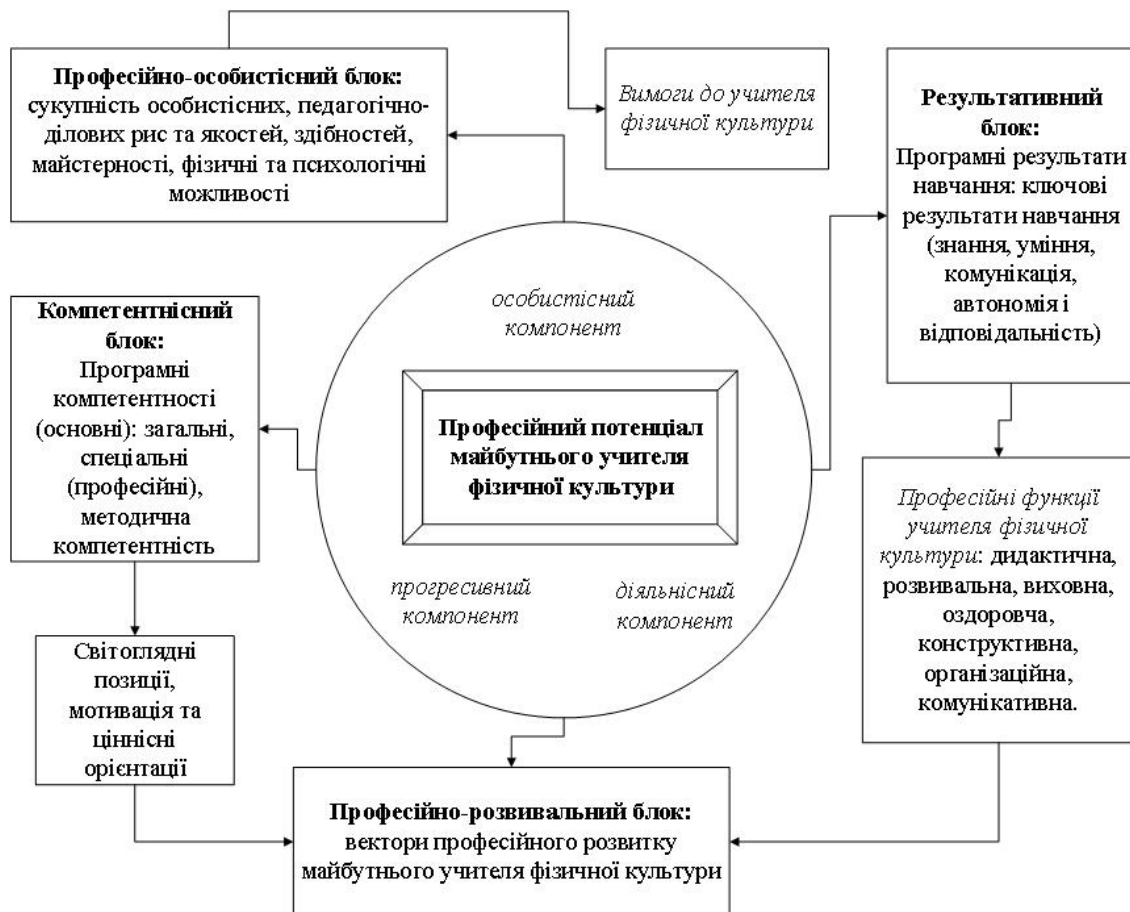

Рис. 1. Професіограма майбутнього учителя фізичної культури

Резюмуючи, варто сказати, що за такою моделлю побудови професіограми майбутнього учителя фізичної культури кожен заклад вищої освіти може створити розгорнутий професійний портрет, опис готовності студента до виконання професійних функцій та окреслення шляху до професійного вдосконалення і розвитку, висвітливши власне бачення сучасного випускника, високопрофесійного учителя фізичної культури, здатного до вирішення педагогічних, науково- методичних та організаційно-управлінських завдань. Така

модель здатна врахувати особливості методичного досвіду, індивідуальності й особистості вчителя фізичної культури. З цієї точки зору професіограма швидше відображає його індивідуальні здібності до вирішення педагогічних завдань на професійному рівні. Учитель-професіонал, у першу чергу, усвідомлює сенс своєї діяльності, має власні світоглядні позиції, стійку мотивацію та ціннісні орієнтації на виконання професійних функцій учителя фізичної культури, розуміє роль навчального предмета «Фізична культура» у розвитку індивідуальності учня, усвідомлює цінності фізкультурно-оздоровчого досвіду для пізнання себе, своїх власних можливостей та прогнозування здорового майбутнього.

Використана література:

1. Маркова А. К. Психология профессионализма. Москва : Знание, 1996. 308 с.
2. Професіографічний підхід у системі вищої освіти: монографія / колектив авторів ; за ред. О. А. Дубасенюк. Житомир : Вид-во О. О. Євенок, 2019. 328 с.
3. Kaplan L., Owings W. Teacher quality and student achievement: Recommendations for principals *NASSP Bulletin*. 2001. P. 4-12.
4. Професійна підготовка майбутнього вчителя до педагогічної діяльності : монографія / Дубасенюк О.А., Семенюк Т.В., Антонова О.С. Житомир : Житомир. держ. пед. ун-т, 2003. 193 с.
5. Середня С. С. Місце та значення морально-вольових якостей у професіограмі вчителя фізичної культури *Педагогічна освіта: теорія і практика*. 2013. Вип. 14. С. 240-245.
6. Марков В. Н. Личностно-профессиональный потенциал кадров управления: психолого-акмеологическая оценка и оптимизация: дис. ... доктора психол. наук : 19.00.13 / Василий Николаевич Марков. Москва, 2004. 453 с.
7. Назарук Н. В. Професійний потенціал учителя як засіб самореалізації у педагогічній діяльності *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. серія психологічна*. 2012. Вип. 2(2). С. 433-442.

References:

1. Markova A.K. (1996) *Psikhologiya professionalizma* [Psychology of professionalism] M.: Znaniye [in Russian].
2. Dubasenyuk O.A. (2019) *Profesiohrafichnyy pidkhid u systemi vyshchoyi osvity: monohrafiya* [Professional approach in the system of higher education: monograph] Zhytomyr [in Ukrainian].
3. Kaplan L., Owings W. (2001) Teacher quality and student achievement: Recommendations for principals *NASSP Bulletin*.
4. Dubasenyuk O.A., Semenyuk T.V., Antonova O.E. (2003) *Profesiyina pidhotovka maybutn'oho vchytelya do pedahohichnoyi diyal'nosti: Monohrafiya*. [Professional preparation of the future teacher for pedagogical activity: Monograph] Zhytomyr [in Ukrainian].
5. Serednya S. S. (2013) *Mistse ta znachennya moral'no-vol'ovyykh yakostey u profesiohrami vchytelya fizychnoy kul'tury. Pedahohichna osvita: teoriya i praktyka*. [The place and significance of moral and volitional qualities in the professional profile of a physical culture teacher. Pedagogical education: theory and practice] [in Ukrainian].
6. Markov V.N. (2004) *Lichnostno-professional'nyy potentsial kadrov upravleniya: psikhologo-akmeologicheskaya otsenka i optimizatsiya: dis.doktora psikhol. nauk* [Personal and professional potential of management personnel: psychological and acmeological assessment and optimization: Ph.D. Sciences] Moscow [in Russian].
7. Nazaruk N. V. (2012) *Profesiyyny potentsial uchytelya yak zasib samorealizatsiyi u pedahohichnyy diyal'nosti. Naukovyy visnyk L'vivskoho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav. seriya psikhologichna*. [Professional potential of a teacher as a means of self-realization in pedagogical activity Bulletin of the Lviv State University of Internal Affairs. psychological series] (Vip. 2), (pp 433-442). Lviv [in Ukrainian].

Makarenko A., Burov Yu., Shaida O. Professional profile of a future physical education teacher

At the current stage of the socio-economic, socio-political, and spiritual development of Ukraine, the revival of the Ukrainian nation, the formation of a culture of health and a healthy lifestyle of the Ukrainian nation is one of the strategic directions of the development of a healthy Ukrainian society. The development of independent Ukraine, European integration processes in higher pedagogical education prompted a new vision of professional training of future teachers of physical education, directing it to the needs of people and the state. In this regard, higher pedagogical education should create the most favorable conditions for the formation of a competent, competitive, highly qualified, mobile teacher of physical culture – a professional teacher. Deep socio-economic transformations of society, the development of the economy on a market basis, the growth of the educational services sector require qualitative changes in the conceptual basis of professional training, retraining and advanced training of physical education teachers. Socio-political and economic changes that have taken place in Ukraine have significantly changed the essence of the professional activity of physical education teachers. The expansion and renewal of the educational space requires the creation of technologies for the professional training of physical education teachers, aimed at improving qualifications, professional competence, and competitiveness in accordance with the growing conditions in the labor markets. Therefore, it is a difficult and responsible task to professionally prepare future teachers of physical culture, capable of fully meeting the high professional standards of the 21st century. The article examines the issue of developing the professional profile of future physical education teachers, who must possess not only a system of special knowledge, professional actions and social relations, but also the formation and maturity of professionally significant qualities and appropriate qualifications. All this requires new approaches to the development of the content, forms and methods of professional training of physical culture teachers of the new formation, the introduction of modern educational, health-saving and information technologies into the educational process of higher education institutions. The authors, based on their own experience and analysis of the scientific literature, noted that according to this model of building a professional profile of a future physical education teacher, each institution of higher education can create a comprehensive professional portrait that will contribute to the formation and development of competencies necessary in the future professional activity of a specialist and, as a result, it will increase its competitiveness.

Key words: professional profile, professional potential, professional training, professional functions, future teacher, physical culture.